

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 98/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. K. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Sžf 21/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. K. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2012 osobne do podateľne doručená sťažnosť JUDr. Ing. K. M., M. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Sžf 21/2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že Daňový úrad Košice I (ďalej len „daňový úrad“) rozhodnutím sp. zn. 695/231/88643/09 z 9. novembra 2009 uložil sťažovateľovi pokutu v sume 279,30 € za nedoplatok dane určenej za zdaňovacie obdobie máj 2001. Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) rozhodnutím sp. zn. I/223/7524-45093/2010/992517-r zo 16. apríla 2010 rozhodnutie daňového úradu na základe odvolania sťažovateľa potvrdilo. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu daňového riaditeľstva žalobu o jeho preskúmanie Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý svojím rozsudkom č. k. 6 S 19686/2010-81 zo 17. februára 2011 žalobu zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 21/2011 z 26. januára 2011 (správne má byť 26. januára 2012, pozn.) bol rozsudok krajského súdu potvrdený ako vecne správny. Rozsudok najvyššieho súdu bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený 16. februára 2012. U sťažovateľa bola vykonaná daňová kontrola týkajúca sa dane z pridanej hodnoty za 13 zdaňovacích období, pričom jedným z týchto zdaňovacích období bol aj máj 2001. V súvislosti s vykonávaním tejto daňovej kontroly správca dane vydal 13 platobných výmerov, ktorými vyrubil sťažovateľovi daň z pridanej hodnoty za jednotlivé zdaňovacie obdobia. Sťažovateľ podal proti uvedeným platobným výmerom odvolania, o ktorých daňové riaditeľstvo rozhodlo tak, že rozhodnutia potvrdilo. Sťažovateľ podal proti všetkým 13 rozhodnutiam daňového riaditeľstva žaloby o ich preskúmanie krajskému súdu. Krajský súd všetkých 13 žalôb zamietol. Proti všetkým rozhodnutiam krajského súdu sa sťažovateľ odvolal, pričom v 5 prípadoch najvyšší súd rozhodnutia krajského súdu potvrdil. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 118/08 z 10. decembra 2009 rozhodol vo veci sťažnosti podanej sťažovateľom proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo KS 43/2006 z 27. septembra 2006, ktorým tento potvrdil rozsudok krajského súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľa proti rozhodnutiu o jeho námietkach proti postupu zamestnancov správcu dane pri výkone daňovej kontroly. V tomto náleze ústavný súd považoval za zásah do práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy skutočnosť, že daňová kontrola bola uňho vykonávaná zamestnancami iného než miestne príslušného správcu dane bez toho, aby na to boli splnené zákonné podmienky. Riadiac sa uvedeným právnym názorom ústavného súdu najvyšší súd v ďalších 8 veciach rozhodol o odvolaniach sťažovateľa tak, že rozsudky krajského súdu o zamietnutí žalôb proti rozhodnutiam daňového riaditeľstva o potvrdení platobných

výmerov o vyrubení dane z pridanej hodnoty za jednotlivé zdaňovacie obdobia zmenil tak, že tieto rozhodnutia zrušil a veci vrátil daňovému riaditeľstvu na ďalšie konanie. V súvislosti s daňovou kontrolou a na jej základe vydanými platobnými výmermi nastal právny stav, keď z 13 vydaných rozhodnutí bolo 8 v rámci súdneho prieskumu zrušených pre nezákonnosť daňovej kontroly, ktorá ich vydaniu predchádzala, a 5 týchto rozhodnutí nebolo dosiaľ zrušených, keďže k vydaniu súdnych rozhodnutí v konaniach podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku došlo pred vydaním citovaného nálezu ústavného súdu. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 21/2011 z 26. januára 2011 (správne má byť 26. januára 2012, pozn.) boli porušené označené práva sťažovateľa podľa ústavy. Tak krajský súd, ako aj najvyšší súd vychádzali zo skutočnosti, že právnym základom rozhodnutia o uložení pokuty bolo právoplatné rozhodnutie o určení rozdielu dane uvedenej v daňovom priznaní oproti tomu, čo zistil správca dane. Všeobecné súdy poukázali na to, že toto rozhodnutie nebolo zrušené, je právoplatné a so zreteľom na túto skutočnosť nebrali do úvahy argumenty sťažovateľa, ktorý poukazoval na to, že platobný výmer o vyrubení dane z pridanej hodnoty je rozhodnutím, ktorému predchádzal postup, ktorým bolo zasiahnuté do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nie je možné, aby všeobecné súdy v rámci správneho súdnictva preskúmavali rozhodnutia správnych orgánov len z toho hľadiska, či tieto konajú v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, a nebrali zreteľ na to, či konanie v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, je zároveň konaním na základe ústavy a v jej medziach. Totiž konanie správnych orgánov v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, možno skúmať ako predpoklad záveru o zákonnosti alebo nezákonnosti takéhoto postupu až potom, keď všeobecný súd zistí, že správny orgán konal na základe ústavy a v jej medziach. V predmetnej veci sa všeobecné súdy zaoberali rýdzo formálnymi podmienkami zákonnosti napadnutého rozhodnutia. Nezaoberali sa však tým, či toto rozhodnutie bolo výsledkom činnosti správnych orgánov konajúcich na základe ústavy a v jej medziach. So zreteľom na skutočnosť uvádzané v žalobe a v odvolaní nemožno mať žiadne pochybnosti o tom, že sťažovateľ sa tak v žalobe, ako aj v odvolaní domáhal zohľadnenia skutočnosti, že platobný výmer, ktorý bol právnym základom preskúmaného rozhodnutia o uložení pokuty, bol vydaný v dôsledku postupu porušujúceho právo sťažovateľa zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 118/08 z 10. decembra

2009, ktorým bolo vyslovené porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu nezákonného zloženia kontrolnej skupiny vykonávajúcej daňovú kontrolu u sťažovateľa, ktorá predchádzala vydaniu platobného výmeru o vyrubení dane z pridanej hodnoty. Sťažovateľ navyše v odvolaní poukázal na rozsudky krajského súdu sp. zn. 6 S 19691/2010 a sp. zn. 6 S 19687/2010, ktorými v druhovo identických veciach boli zrušené rozhodnutia daňového riaditeľstva potvrdzujúce rozhodnutia správcu dane o uložení pokút sťažovateľovi za rôzne zdaňovacie obdobia. Vo všetkých označených konaniach vydaniu rozhodnutia o uložení pokuty predchádzali právoplatné platobné výmery, ktorými správca dane vyrubil sťažovateľovi daň z pridanej hodnoty za to-ktoré zdaňovacie obdobie. Tieto rozsudky krajského súdu sa stali právoplatnými, pretože daňové riaditeľstvo sa proti nim neodvolalo. Sťažovateľ poukazuje aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 39/2011 z 1. decembra 2011, ktorým v druhovo identickej veci (rozhodnutie o uložení pokuty za iné zdaňovacie obdobie pri rovnakom skutkovom a právnom základe) bol rozsudok krajského súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľa zmenený tak, že rozhodnutie daňového riaditeľstva potvrdzujúce rozhodnutie daňového úradu o uložení pokuty bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Najvyšší súd však v rozsudku napadnutom touto sťažnosťou nezohľadnil základnú povinnosť štátnych orgánov vykladať zákony v súlade s ústavou a neposudzoval rozhodnutie daňového riaditeľstva so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Sžf 21/2011 s tým, aby bolo najvyššiemu súdu zakázané pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľa a aby bol rozsudok najvyššieho súdu z 26. januára 2011 (správne má byť 26. januára 2012, pozn.) zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa napokon náhrady všetkých trov konania.

II.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, sú pre posúdenie veci z dôvodov uvedených v časti III podstatné tieto:

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 68/2008 z 29. septembra 2009 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 7 S 111/2007-121 z 18. júna 2008 o zamietnutí žaloby sťažovateľa. Sťažovateľ sa podanou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia daňového riaditeľstva sp. zn. I/223/3970-77378/2007/991545-r z 12. októbra 2007, ktorým bola pre neodôvodnenosť zamietnutá jeho žaloba proti dodatočnému platobnému výmeru správcu dane, pričom sťažovateľovi bol určený rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie máj 2001 v sume 59 003 Sk.

Z uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 136/2010-32 z 24. marca 2010 možno implicitne vyvodiť, že hoci sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namietal, že vyrubení daňového nedoplatku predchádzala daňová kontrola, ktorú nevykonávali pracovníci miestne príslušného správcu dane, v konaní pred všeobecnými súdmi túto námietku neuplatnil, v dôsledku čoho sa krajský súd, ale ani najvyšší súd nemohli ňou zaoberať.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 21/2011 z 26. januára 2012 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 6 S 19690/2010-78 z 3. marca 2011. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia daňového riaditeľstva sp. zn. 695/231/88643/09 z 9. novembra 2009 o uložení pokuty vo výške 279 € z rozdielu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie máj 2001. Podľa názoru najvyššieho súdu (zhodného s názorom krajského súdu) v tomto súdnom konaní nie je možné preskúmať rozhodnutie správcu dane, resp. daňového riaditeľstva, keďže toto nadobudlo právoplatnosť a jeho správnosť bola potvrdená aj v dvojinštančnom konaní pred všeobecnými súdmi. Za týchto okolností daňový úrad a daňové riaditeľstvo postupovali správne, keď vydali napadnuté rozhodnutia, lebo takýto postup vyplýval z kogentného ustanovenia zákona. Krajský súd správne poukázal aj na zákonnú možnosť zrušenia uloženej pokuty v prípade, ak by bolo rozhodnutie ukladajúce sťažovateľovi daňovú povinnosť neskôr zrušené. Na margo sťažovateľom namietaného nezákonného zloženia kontrolnej skupiny poukazuje najvyšší súd na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011. Týmto uznesením ústavný súd odmietol

sťažnosť podanú sťažovateľom proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 101/2010 z 26. októbra 2010 ako zjavne neopodstatnenú. Uvedeným rozsudkom najvyšší súd potvrdil rozsudok krajského súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľa proti rozhodnutiu daňového riaditeľstva, ktorým nebolo vyhovené námietke sťažovateľa proti postupu zamestnanca správcu dane vo veci určenia kontrolnej skupiny. Podľa názoru ústavného súdu stanovisko najvyššieho súdu nevykazuje nedostatky, ktoré by v zásade popierali účel a význam vykladaného a aplikovaného relevantného zákonného predpisu.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 39/2011 z 1. decembra 2011 (na ktorý sa sťažovateľ odvoláva) vyplýva, že ním bol zmenený rozsudok krajského súdu č. k. 6 S 19692/2010-78 z 2. júna 2011 tak, že bolo zrušené rozhodnutie daňového riaditeľstva sp. zn. I/223/7524-45092/2010/992517-r zo 16. apríla 2010 a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Podľa názoru najvyššieho súdu základnou právnou otázkou bolo, či nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 118/08 mal byť zohľadnený v rámci odvolacieho konania o uloženej pokute. Najvyšší súd pritom vychádzal z definície princípu legality tak, ako je uvedený v čl. 2 ods. 2 ústavy, pričom je nevyhnutné poukázať aj na čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Podľa výkladu ústavného súdu uskutočneného v náleze sp. zn. II. ÚS 118/08 súčasťou zákonom ustanoveného postupu pri domáhaní sa práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je i právo účastníka daňového konania, aby v jeho veci konal miestne príslušný správca dane. Pri výkone daňovej kontroly na daň z pridanej hodnoty za obdobie február až december 2001 u sťažovateľa sa vyskytla vada majúca vplyv na zákonnosť všetkých následných rozhodnutí, keďže výkon daňovej kontroly realizovali pracovníci iného daňového úradu, než bol príslušný správca dane. Rozhodnutie o uložení pokuty má svoj skutkový základ v právoplatnom rozhodnutí o určení dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie apríl 2001, ktoré doteraz nebolo zrušené. Formálno-právna existencia rozhodnutia nie je spochybnená. Záver, ku ktorému dospeli daňové orgány, zodpovedá vnímaniu zákonnosti ako konania orgánu verejnej správy v rozsahu a spôsobom, ako to ustanovuje zákon. Ústavný aspekt však v danom prípade nemôže ostať opomenutý, keďže existuje relevantný nález ústavného súdu, ktorý sa zásadne vyslovil k správnej praxi daňových orgánov.

Z uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011 vyplýva, že ním bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená sťažnosť podaná sťažovateľom proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 101/2010 z 26. októbra 2010 pre porušenie čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu záver najvyššieho súdu, podľa ktorého v doterajšom konaní nebol vykonaný dôkaz o priamej námietke zaujatosti zamestnancov správcu dane podanej sťažovateľom, v dôsledku čoho treba v ďalšom konaní objasniť, či sťažovateľ podal námietky zaujatosti, nemožno považovať za nezlučiteľný s ústavou, pretože nie je arbitrárny, ale ani zjavne neodôvodnený.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 118/08 z 10. decembra 2009 námietka sťažovateľa proti osobám vykonávajúcim u neho daňovú kontrolu dane z pridanej hodnoty bola dôvodná, pretože súčasťou zákonom ustanoveného postupu pri domáhaní sa práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo účastníka daňového konania, aby v jeho veci konal miestne príslušný správca dane. Ak má preto dôjsť k zmene miestnej

príslušnosti, musí sa tak stať iba z dôvodov uvedených v zákone a iba postupom uvedeným v zákone.

S uvedenými závermi nijako nie je v protirečení skutočnosť, že uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011 bola ako zjavne neodôvodnená odmietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom v inej jeho veci proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžo 101/2010 z 26. októbra 2010 s tým, že záver najvyššieho súdu, podľa ktorého v doterajšom konaní nebol vykonaný dôkaz o priamej námietke zaujatosti zamestnancov správcu dane podanej sťažovateľom, nemožno považovať za nezlučiteľný s ústavou, resp. za arbitrárny. Najvyšší súd sa totiž zaoberal skutkovými nedostatkami veci a nijako sa zásadného právneho hodnotenia nedotkol.

Ďalej je podstatné, že na základe výsledkov daňovej kontroly (ktorú vzhľadom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 118/08 z 10. decembra 2009 nerealizovali osoby, ktoré by na to boli oprávnené) bol sťažovateľovi ustálený nedoplatok na dani z pridanej hodnoty v podobe platobného výmeru. Sťažovateľ platobný výmer neúspešne napadol v správnom konaní a neskôr podal aj žalobu o preskúmanie právoplatného rozhodnutia o daňovom nedoplatku. Ani v konaní pred všeobecnými súdmi nebol úspešný, keďže rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 68/2008 z 29. septembra 2009 bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 7 S 111/2007-121 z 18. júna 2008 o zamietnutí jeho žaloby, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia daňového riaditeľstva týkajúceho sa dodatočného platobného výmeru na zaplatenie dane z pridanej hodnoty za máj 2001 v sume 59 003 Sk. Preto sa obrátil na ústavný súd, ktorý uznesením č. k. II. ÚS 136/2010-32 z 24. marca 2010 sťažnosť podanú sťažovateľom proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 68/2008 z 29. septembra 2009 odmietol ako zjavne neopodstatnenú, a to okrem iného implicitne aj preto, že sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi námietku vykonávania daňovej kontroly neoprávnenými osobami vôbec neuplatnil.

Okrem toho je relevantné, že kým v predmetnej veci zaujal najvyšší súd stanovisko, podľa ktorého existencia právoplatného platobného výmeru o daňovom nedoplatku bráni tomu, aby sa v následnom konaní o uložení pokuty bral na zreteľ protiprávny priebeh

daňovej kontroly, v iných konaniach (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 39/2011 z 1. decembra 2011) bol vyslovený opačný právny názor, ktorý vzhľadom na citovaný nález ústavného súdu umožňuje, aby v konaní o uložení pokuty sa skúmala správnosť postupu pri vykonávaní daňovej kontroly bez zreteľa na formálno-právnu existenciu právoplatného platobného výmeru o daňovom nedoplatku.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

Možno konštatovať, že v danej veci ide o kolíziu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy na jednej strane a princípu právnej istoty ako súčasť právneho štátu na strane druhej. V zásade možno povedať, že spravidla má prednosť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, avšak za spolupôsobenia bázd daných princípom právnej istoty.

Povinnosť štátnych orgánov (medzi ktoré nepochybne patria aj súdy) konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, znamená v tomto prípade, že postup súdov musel byť nielen v súlade so základným právom sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, ale aj s princípom právnej istoty vyplývajúcim z čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy, podľa ktorého Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Súčasťou princípu právnej istoty je aj príkaz obsiahnutý v ustanovení § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je výrok právoplatného rozsudku záväzný pre všetky orgány, teda aj pre súdy.

Popri dosiaľ uvedenom prichodí ďalej konštatovať, že aj účastník konania (či správneho, či súdneho) nesie určitú mieru procesno-právnej zodpovednosti za výsledok konania. Prejavuje sa to napríklad v kvalifikovanom využití možných zákonných postupov, ale aj v iných skutočnostiach.

Sťažovateľovi bola platobným výmerom uložená pokuta v sume 279,30 € ako priamy následok skutočnosti, že ešte predtým bol zaviazaný platobným výmerom zaplatiť nedoplatok dane z pridanej hodnoty za mesiac máj 2001 v sume 59 003 Sk. Bol teda sankcionovaný za to, že daň z pridanej hodnoty za uvedené obdobie vykázal a odviedol v nesprávnej výške.

Sťažovateľ mal možnosť zákonom ustanoveným postupom dosiahnuť, aby právoplatný platobný výmer o nedoplatku dane z pridanej hodnoty za mesiac máj 2001 v sume 59 003 Sk bol v predpísanom konaní zrušený, a to či už v rámci správneho súdnictva, alebo na základe sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ uvedené zákonné možnosti dôsledným spôsobom nevyužil. V konaní pred všeobecnými súdmi v rámci správneho súdnictva (keď napadol žalobou právoplatný platobný výmer o nedoplatku dane) opomenul brániť sa v odvolaní podanom proti rozsudku krajského súdu námietkou protiprávneho postupu pri daňovej kontrole angažovaním nepovolaných osôb, hoci v rámci tejto kontroly bol daňový nedoplatok zistený. V dôsledku tejto skutočnosti najvyšší súd vo svojom rozsudku sp. zn. 5 Sžf 68/2008 z 29. septembra 2009 nemal možnosť zaoberať sa tým, že nedoplatok dane bol zistený v rámci kontroly vykonanej nepovolanými osobami. Z rovnakého dôvodu nemal ani ústavný súd možnosť preskúmať oprávnenosť ustálenia daňového nedoplatku z pohľadu skutočnosti, že nedoplatok bol zistený v rámci kontroly vykonanej nepovolanými osobami. Ústavný súd preto uznesením č. k. II. ÚS 136/2012-32 z 24. marca 2010 sťažnosť podanú sťažovateľom proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 68/2008 z 29. septembra 2009 odmietol. Preto skutočnosť, že zákonnosťou daňovej kontroly z tohto pohľadu sa všeobecné súdy, ale ani ústavný súd nezaoberali a nemohli zaoberať, musí ísť na ťarchu sťažovateľa v rámci jeho procesno-právnej zodpovednosti za výsledok konania.

Keďže aj napriek preskúmaniu právoplatného platobného výmeru o nedoplatku dane všeobecnými súdmi v rámci správneho súdnictva, ako aj ústavným súdom v rámci konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zostal právoplatný platobný výmer nedotknutý, v ďalšom konaní o uložení pokuty (ako priameho následku existencie daňového nedoplatku) už nebolo možné uprednostniť základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Je to tak vzhľadom na ustanovenie § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je výrok právoplatného rozsudku záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány. Najvyšší súd bol v zmysle tohto ustanovenia viazaný právoplatným platobným výmerom o vyrubení nedoplatku dane z pridanej hodnoty, keďže platobný výmer nebol ani po preskúmaní v rámci správneho súdnictva zrušený.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2012